

**DEN KGL. NORSKE
KUNST- OG HAANDVÆRKSSKOLE**

I CHRISTIANIA

*AARSBERETNING FOR
SKOLEAARET 1909—1910*

Skole-Efterretninger

for

Skoleaaret 1909—1910.

Skolens Overbestyrelse: *Kirke-Departementet.*

Skolens Forstanderskab:

Formand: *Skolens Direktør.*

Valgte af Kirkedepartementet:

Arkitekt *Torolf Prytz*, fra $\frac{1}{10}$ 1904.

Arkitekt *Fohan Meyer*, fra $\frac{1}{10}$ 1906.

Valgte af Kristiania Kommune:

Snedkermester *H. W. Schröder*, fra $\frac{1}{10}$ 1904 (1884).

Skolebestyrer *Olaf Berg*, fra $\frac{1}{10}$ 1906.

Skolens Direktør: Figurmaler, cand. jur. *I. W. Holter*, ansat 1884.

Overlærere ved Dag- og Aftenskolen:

Landskabsmaler *H. Petersen* (Frihaandstegn. I), a. 1884 (1873).

Landskabsmaler *P. Thurmann* (Frihaandstegn. II), a. 1884 (1869).

Figurmaler *O. Wergeland* (Frihaandstegn. III), a. 1889.*)

Ingeniør *I. F. Buwig* (Konstruktionstegn.), kst. 1907.

*) Figurmaler O. Wergeland afgik ved Døden d. 20de Mai 1910.

Arkitekt *Fin Horn* (Bygningstegning), kst. 1899.
Arkitekt *Harald Olsen* (Fagtegning for Haandværkere), kst. 1901
Figurmaler *W. Peters* (dekorativt Maleri), a. 1884.
Lithograf og Raderer *Joh. Nordhagen* (grafisk Kunst), kst. 1899.
.....*)

Overlærere ved Aftenskolen:

Landskabsmaler *P. Barlag* (Frihaandstegn. I), a. 1884 (1879).
Landskabsmaler *R. Hjerlow* (Frihaandstegn. II), kst. 1908.
Kaptein *Gustaf Grüner* (Konstruktionstegn.), kst. 1907.
Billedhugger *L. Utne* (Modellering), kst. 1898.

Lærere ved Aftenskolen:

Arkitekt *B. Lange* (Frihaandstegn. I), a. 1884 (1880).
Arkitekt *J. H. Berner* (Frihaandstegn. I), kst. 1903.
Figurmaler *E. Nielsen* (Frihaandstegn. III), a. 1890.
Cand. *Fredrik Bugge* (Konstruktionstegning), kst. 1907.
Kaptein *K. S. Klingenberg* (Konstruktionstegning), kst. 1902.

Desuden har været antaget følgende Assistentter:

Dagskolen:

Arkitekt *O. Stein* (Bygningsklassen).
Dekorationsmaler *Aa. Stray* (Ornamentklassen 1ste Afd. og i
Dekorationsmalerklassen).

Aftenskolen:

Dekorationsmaler *Aa. Stray* (Ornamentklassen 1ste Afd.).
Modellør *G. Gaudernack* (Haandværksklassen og Kursus i
Emaillering).
Arkitekt *H. Bull* (Haandværksklassen).

*) Arkitekt *H. M. Schirmer* er af Kirke-Departementet antaget til indtil videre at lede Undervisningen i øverste Afdeling i Ornamentklassen.

Ciselør *Einar B. Dahl* (Kursus i Ciselering).

Billedskjærer *A. Th. Syversen* (Kursus i Dekupørarbejde).

Skolens Sekretær og Kasserer: Bureauchef *I. K. F. S. Theiste*,
a. 1893.

Skolens Bibliothekar: Cand. philos. *A. Krogvig*.

Assistent: *M. Waldal*.

— **Vagtmester:** *Ellef Østre*, a. 1908.

— **Varmemester:** *F. Nielsen*, a. 1903.

Dagskolen

begyndte den 1ste Oktober 1909 og sluttede den 24de Mai 1910.

Undervisningen fandt Sted:

Frihaandstegning, 1ste og 2det Trin Kl. 9—11 Form.

Konstruktionstegning Kl. 11¹/₂—1¹/₂ Em.

Ornamenttegning Kl. 12—2 Em.

Frihaandstegning 3die Trin, Bygningstegning, Fagtegning for Haandværkere, dekorativt Maleri og grafisk Kunst hele Dagen fra Kl. 9, saalænge det har været tilstrækkelig lyst.

Antallet af Elever ved Dagskolen var 180, af hvilke 88 samtidig besøgte flere Discipliner.

Besøget i de forskellige Dagklasser sees af Bilag I. Af Dageleverne var 61 Kvinder.

Skolepenge ved Dagskolen: For Bygningstegning, Fagtegning for Haandværkere, dekorativt Maleri, grafisk Kunst og Frihaandstegning, 3die Trin, Kr. 5.00 pr. Maaned; for hver af de øvrige Discipliner Kr. 2.00 pr. Maaned — dog saaledes, at ingen Elev erlægges en højere Kontingent end Kr. 5.00 maanedlig.

20 Elever havde Friplads. Elevernes Livsstilling vil sees af Bilag 3. Bilag 5 viser Antallet af Elever ved Dagskolen, fordelt efter Fødselssteder.

Aftenskolen

begyndte den 1ste Oktober 1909 og sluttede den 24de Mai 1910. Undervisningen foregik fra Kl. 6—8 Aften.

Antallet af Elever ved Aftenskolen var 717, hvoraf 334 nyindmeldte. — Af Afteneleverne var 91 Kvinder.

Frekventsen til de forskjellige Aftenklasser sees af Bilag 2.

Skolepengene ved Aftenskolen er Kr. 4.00 for Skoleaaret, uanseet til hvilken Tid af Aaret Eleverne optages.

5 Elever havde Friplads. Elevernes Livsstilling vil sees af Bilag 4. Bilag 6 viser Antallet af nyindmeldte Elever ved Aftenskolen fordelt efter Fødselssteder.

Undervisningen af de Realstuderende og Bergstuderende er nu henlagt til Universitetet, dog afgiver Skolen fremdeles Lokale til Undervisningen.

Foredrag.

Perspektiv.

Foredrag over Perspektiv i Forbindelse med Undervisning i Perspektivtegning har i Skoleaaret været holdt af Landskabsmaler H. Petersen 3 Gange ugentlig i Eftermiddagstimerne fra 4 til 6.

Statik.

For Bygningsklassens Elever i Dagskolen har Kaptein N. W. Berger gennemgaaet i en Række Foredrag elementær Styrkeberegning med Anvendelse paa Bygningskonstruktioner. Kurset afsluttedes med en Prøve.

Den aarlige Udstilling af Elevarbejder

fundt Sted den 27de, 28de, 29de og 30te Mai 1910, den 29de Mai fra Kl. 12—3, de øvrige Dage fra Kl. 10—2 og 6—8.

Den fandt stor Tilslutning fra Publikums Side.

Skolens Bibliothek

har været holdt aabent i Skoleaaret hver Dag undtagen Lørdag i Timerne fra 12 Form. til 3 Em. og fra 5 til 9 Aften. En systematisk Katalog har været udlagt i Læsesalen.

Lærerstipendier.

Det i dette Øiemed for Budgetterminen bevilgede Beløb Kr. 1000.00 fordeltes af Kirkedepartementet efter Forstanderskabets Forslag mellem Overlærerne Horn, Grüner og Utne. De to første med Kr. 250.00 hver; den sidste med Kr. 500.00. Den Første for at besøge Stockholm, Gøteborg og Kjøbenhavn, den anden til en Reise til tyske og hollandske Skoler. Overlærer Utne til en Reise i Tyskland og Holland.

Stipendier for Elever af Skolen.

Aarlig uddeles Skolestipendier til Elever af Skolen, der er trængende, og som ved Talent, Flid og god Opførsel har vist sig værdige dertil. I dette Øiemed var for Budgetterminen bevilget Kr. 1500.00, der uddeltes til Bygningstekniker *Ingvald Suphammer*, Malerne *Olav Hoel*, *Einar Willumsen*, *Sverre Hennem* og *Thv. Sirnes*, Træskjærerne *Thorleiv Agdestein* og *Alfred Holthe* samt til Raderer Frk. *Alfhild Børsum*.

Horns Legat.

Legatkapitalen udgjør Kr. 2000.00. De aarlige Renter skal efter Statutterne uddeles som Præmier til en eller to af Skolens bedste Elever blandt Haandværkslærlinge eller Svende.

Renterne for afvigte Budgetaar anvendes til Præmie for Elev af Dekorationsmalerklassen *Olav Aase* og Elev af Raderklassen *Thorleif Pettersen*.

Johan Finnes Legat.

Legatet er tillagt den kgl. Kunst- og Haandværksskole, og bestyres af Kirke-Departementets Chef i Forbindelse med Skolens Forstanderskab. Legatets Kapital udgjør for Tiden ca. Kr. 81000.00. De aarlige Renter skal hvert Aar paa Testators Fødselsdag, den 26de Oktober, uddeles til værdige, trængende norske Kunstnere — Malere, Lithografer og Kunstnere, som med disse kan sættes i Klasse —, til Befordring af deres Studium i *Fødelandet*.

Af Renterne for afvigte Budgetaar uddeltes Stipendier paa Kr. 400.00 til Malerne *Søren Onsager*, *Eivind Engebretsen*, *Hjørdis Landmark* og *K. S. Holter*. Kr. 300.00 til Malerne *T. Sundt-Ohlsen*, *Olav Engebrigtsen*, *Per Krohg*, *Robert Wik* og *Petro Svendsen* samt Lithograf *Olaf Thon*.

Skolens Undervisningsplan findes aftrykt som Bilag 7.

Skolen har i den forløbne Budgettermin (1ste Juli 1909 —30te Juni 1910) ifølge Kassererens Regnskab havt følgende Indtægter og Udgifter:

Indtægter:

1. Beholdning fra forrige Regnskabsaar	Kr. 5,741.24	
2. Skolepenge:		
a. Dagskolen	Kr. 3,471.00	
b. Aftenskolen	» 2,680.00	
		» 6,151.00
3. Refusion af Kristiania Kunstindustrimuseum for Udgifter til Opvarmning		» 3,399.62
4. Tilfældige Indtægter		» 49.25
5. Bidrag af Kristiania Kommune		» 33,577.10
6. Statsbidrag		» 40,000.00
		<u>Kr. 88,918.21</u>

Udgifter:

1. A. Faste Lønninger og Alders- tillæg	Kr. 48,236.66	
B. Ekstraundervisning og Foredrag	» 8,455.00	
		» 56,691.66
2. Bibliotheket		» 1,167.10
3. Fripladse		» 594.00
4. Stipendier:		
a. For Direktør og Lærere . Kr. 1,000.00		
b. For Elever	» 1,500.00	
		» 2,500.00
5. Inventar og Samlinger		» 3,302.46
		<u>Overføres Kr. 64,255.22</u>

	Overført Kr. 64,255.22	
6. a. Lys	Kr. 4,093.14	
b. Brænde	» 9,260.04	» 13,353.18
7. Udgifter ved Bygningen		» 2,267.61
8. Blandede og tilfældige Udgifter:		
a. Kontor- og tilfældige Ud-		
gifter	Kr. 2,627.38	
b. Renhold	» 2,237.97	
c. Levende Model	» 407.00	» 5,272.35
		<u>Kr. 85,148.36</u>
Beholdning pr. 30te Juni 1910		» 3,769.85
		<u>Kr. 88,918.21</u>

Christiania i Oktober 1910.

I. W. Holter.

Bilag I.

Tabel over Elevantallet i Dagskolens Klasser ved Udgangen af
hver Maaned i Skoleaaret.

	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Marts.	April.*)
Klassen for Frihaandstegning, 1ste Trin.....	27	28	21	24	14	14	12
Do. - Do. 2det Trin.....	13	16	15	19	29	27	22
Do. - Do. 3die Trin... ..	21	22	19	20	20	17	18
Konstruktionsklassen	25	29	29	28	23	19	22
Ornamentklassen I	7	7	7	7	7	7	7
Do. II	18	22	22	25	24	22	22
Bygningsklassen	13	15	14	15	15	15	15
Haandværksklassen.....	4	6	8	8	8	8	7
Dekorationsmalerklassen	9	10	10	25	25	17	16
Rader- og Lithografklassen	7	8	8	9	10	9	8

*) I Mai er Elevantallet ikke opgivet, da Eleverne i de fleste Klasser slutter til forskjellig Tid, eftersom deres Arbejder bliver færdige.

Bilag 2.

Tabel over Elevantallet i Aftenskolens Klasser ved Udgangen af
hver Maaned i Skoleaaret.

	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Marts.	April.
Klasserne for Frihaandstegning, 1ste Trin.....	154	147	141	127	125	105	62
Do. - - - - - 2det Trin.....	72	77	68	85	82	79	67
Do. - - - - - 3die Trin.....	31	39	36	40	56	39	32
Konstruktionsklasserne.....	91	102	105	102	101	100	109
Ornamentklassen I.....	25	24	22	27	26	23	16
Do. II.....	—	2	2	2	2	2	2
Modellerklassen.....	8	14	15	14	12	14	13
Bygningsklasser.....	8	11	10	14	17	18	18
Haandværksklassen.....	61	74	79	89	88	85	85
Dekorationsmalerklassen.....	11	12	15	14	16	19	13
Rader- og Lithografklassen.....	9	12	13	14	15	15	15
Ciselørklassen.....	20	21	20	25	24	22	19
Dekupørkurset.....	—	—	—	7	8	8	4
Emaljørkurset.....	—	—	—	3	3	3	3

Bilag 3.

Tabel, visende Dagskoleelevernes Livsstilling.

Bygningsteknikere	32
Billedskjærere og Træskjærere	3
Bogbindere	2
Guldsmede, Gravører og Ciselører	6
Kunstnere: Malere	13
Lithografer, Raderere og Xylografer ...	7
Lærere og Lærerinder	16
Malere	32
Militære	1
Skoleelever	1
Smede	1
Snedkere	7
Studenter	1
Tegnere (herunder Møbel- og Textil- tegnere)	9
Teknikere	10
Typografer	1
Ubestemte { (Mænd)	10
{ (Kvinder)	28

Tilsammen 180

Bilag 4.

Tabel, visende Aftenskoleelevernes Livsstilling.

Billedskjærere	21
Blikkenslagere	8
Bogbindere	1
Bygningsteknikere	32
Bøssemagere	5
Ciselører	16
Emaillører	25
Filigransarbejdere	19
Forgyldere	3
Fotografer og Retouchører	5
Gjørtlere	2
Glasmalere	1
Gravører	23
Guldsmede	22
Hjulmagere	2
Instrumentmagere	4
Kontorister	21
Korpusarbejdere	9
Kunstnere: Malere	12
Kurvmagere	1
Lithografer og Raderere	14
Læderarbejdere	1
Lærere og Lærerinder	32
Læsteskjærere	1
Malere	129
Mekanikere	8

Overføres 417

	Overført	417
Metaltrykkere		1
Militære		4
Possementmagere		1
Orgelbyggere		1
Skoleelever		19
Skomagere		1
Smede		2
Snedkere		110
Stenhuggere		6
Studenter (deribl. Real- og Bergstuderende)		42
Syersker		1
Sølvarbeidere		14
Tapetsere		16
Tegnere (derunder Møbel- og Textil- tegnere)		19
Teknikere		16
Typografer og Trykkere		5
Ubestemte { (Mænd)		7
{ (Kvinder)		18
Uhrmagere		5
Visergutter		1
Xylografer og Chemigrafer		11

Tilsammen 717

Bilag 5.

Tabel, visende Antallet af Elever ved Dagskolen,
fordelt efter Fødselssteder.

Akershus Amt.....	13
Arendal	2
Bergen	4
Bratsberg Amt	2
Brevik	2
Buskerud Amt.....	2
Christiania	87
Christianssand S.	2
Christianssund N.	1
Drammen	2
Egersund	1
Flekkefjord.....	3
Fredrikshald.....	2
Fredriksstad.....	2
Grimstad	1
Hamar	1
Hammerfest	1
Harstad	1
Hedemarkens Amt	3
Holmestrand	1
Jarlsberg og Larviks Amt.....	1
Kragerø	2
Kristians Amt	3
Langesund	1
Larvik	3

Overføres 143

	Overført	143
Lillehammer.....	I	
Moss.....	2	
Namsos	2	
Nedenes Amt	3	
Nordlands Amt.....	3	
Nordre Bergenhus Amt.....	I	
Nordre Trondhjems Amt.....	I	
Risør	2	
Sandnes	I	
Smaalenenes Amt.....	2	
Søndre Bergenhus Amt.....	6	
Søndre Trondhjems Amt.....	I	
Trondhjem.....	I	
Tromsø Amt.....	I	
Tønsberg	I	
England	I	
Holland	I	
Island	2	
Sverige.	3	
Tyskland	I	
Amerika	I	

Tilsammen 180.

Bilag 6.

Tabel, visende Antallet af nyindmeldte Elever ved Aftenskolen, fordelt efter Fødselssteder.

Akershus Amt.....	30
Arendal	5
Bergen	5
Bratsberg Amt	4
Brevik.....	2
Buskeruds Amt.....	3
Christiania	161
Christianssand S.	4
Christianssund N.	2
Drammen.....	4
Drøbak.....	2
Egersund	1
Finmarkens Amt.....	1
Flekkefjord	1
Fredrikshald	2
Fredriksstad.....	3
Hamar	3
Haugesund.....	2
Hedemarkens Amt	7
Horten	1
Hønefoss	1
Jarlsberg og Larviks Amt.....	5
Kongsberg.....	1
Kongsvinger	1
Kragerø	3
Kristians Amt.....	9

Overføres 263

	Overført 263
Larvik	4
Lillehammer.....	1
Lister og Mandals Amt.....	3
Mandal.....	1
Molde.....	1
Moss.....	3
Namsos	1
Nedenes Amt	2
Nordlands Amt.....	5
Nordre Bergenhus Amt.....	1
Romsdals Amt	1
Risør	1
Sandefjord.....	3
Skien	3
Smaalenenes Amt.....	8
Stavanger.....	3
Søndre Bergenhus Amt.....	7
Tromsø Amt.....	1
Trondhjem.....	1
Tvedestrand.....	1
Tønsberg	2
Amerika	4
Danmark	5
England	2
Finland.....	1
Frankrige	1
Ruslund	1
Sverige.....	4

Tilsammen 334

Bilag 7.

Plan for Undervisningen

ved

den kgl. Kunst- og Haandværksskole

i Christiania.

(Approberet ved Kirke-Departementets Skrivelse af 12te Oktober 1889,
cfr. Skrivelser af 9de Oktober 1893 og 22de Juli 1899.)

-
1. **Frihaandstegning**, 1ste Trin: Tegning efter Forlæggeblade uden Skygge. Forsaavidt Elevens Standpunkt gjør det fornødent, begyndes med retliniede Figurer, fra hvilke i ethvert Fald snarest mulig gaaes over til krumliniede eller sammen-satte ornamentale Former (Blad- og Kalkformer), og fortsættes i en med udelukkende Hensyn til Elevens Fremskridt fortsat Rækkefølge, indtil han formaar nogenlunde korrekt at gjen-give et mere udviklet Ornament.
Eleverne behøver ingen Forkundskaber.
 2. **Frihaandstegning**, 2det Trin: Tegning af Legemer.
 - A. 1. enkle, af plane Flader begrænsede Legemer (Kubus, Prisme og Pyramide);
 2. vanskeligere, af saavel rette som krumme Flader be-grænsede Legemer.
 3. Sammenstilling af flere Legemer.
Forud for Tegningen gaar en Forklaring af Per-spektivets Hovedregler samt deres Anvendelse i det foreliggende Tilfælde. Til Klargjørelse af de saaledes indøvede perspektiviske Reglers praktiske Nytte gaaes over til
 4. Modeller, hentede fra det praktiske Liv (Stuhlmans Modeller, Vaseformer o. l.) — alt uden Skygge, idet de ikke synlige Linier punkteres.
Eleverne maa have gennemgaaet 1.
 3. B. Tegning med Skygge efter stereometriske Legemer, orna-mentale og andre Afstøbninger i Relief samt Dymasker.
Eleverne maa have gennemgaaet 1 og 2.

4. **Frihaandstegning, 3die Trin.**
 - A. Tegning med Skygning efter Masker og Afstøbninger af Hænder og Fødder, Buster og hele Figurer. Anatomisk Tegning efter Kranier, Skelet og Muskelmand.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2 og 3.
5. B. Tegning efter levende Model.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3 og 4.
6. **Konstruktionstegning, 1ste Trin.**
 - A. Øvelse i Brug af Tegneapparater og Optrækning. Plan-geometrisk Tegning til og med Keglesnitlinier, Spiraler og Cyklolider.
 - B. Projektionslærens almindelige Grundsætninger. Projektion af Legemer, begrænsede af plane og krumme Flader.
 - C. Snit og Udfoldninger.
 - D. Skyggetegning.
Eleverne maa have gennemgaaet 1.
7. E. Perspektivtegning.
Eleverne maa have gennemgaaet 1 samt 6, A og B.
8. **Konstruktionstegning, 2det Trin. *)**
 - A. Deskriptiv Geometri: Tegning efter Holst og Johannesens, Brochs samt Leroys Lærebøger med Anvendelse paa Skyggelæren.
Eleverne maa have gennemgaaet 1 og 6.
9. B. Maskintegning. *)
 1. De enkelte Maskindeles Konstruktion.
 2. Opmaaling af Modeller og Maskiner samt Konstruktion af sammensatte Maskiner efter Skisser og Opgaver.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 6 og 21.
10. **Ornamenttegning:**
 - A. Elementær Ornamentlære: Skelettet og almindelig Bygning af Ornamentet uden Hensyn til Stilperioder.
Eleverne maa have gennemgaaet 1 og 6.
 - B. Gennemgaaelse i Foredrag med Tegning af den græskromerske Stil- og Formlære.

*) For de Berg- og Realstuderende.

11. A. Stilisering af Planter.
B. Anvendt Ornamentlære: Anvendelse af Ornamentiken i de forskellige Stilperioder under Hensyn til de forskellige Fag.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3, 4, 6 og 10.
12. **Modellering i Ler og Vox:**
A. Kopiering af ornamentale og andre Afstøbninger i Relief samt Masker.
B. Modellering af Relief efter fritstaaende Gjenstande.
C. Modellering efter grafiske Fremstillinger.
Eleverne maa have gennemgaaet 1 og 2.
13. D. Modellering efter levende Model.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2 og 12.
14. E. Modellering efter egne Kompositioner.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 10, 12 og 13.
I Forbindelse med Undervisning i Modellering bringes Eleverne Øvelse i at tage Form samt Støbning i Gips.
15. **Bygningstegning:**
A. Elementær Bygningslære: *a.* Murkonstruktioner; *b.* Tømmerkonstruktioner; *c.* enkle Jernkonstruktioner; *d.* Indretningsarbejder.
B. Løsning af Opgaver i ovennævnte Fag.
Hertil Foredrag over Bygningskonstruktion og Materiallære samt Færdighedslære anvendt paa Bygningskonstruktioner.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2 A, 6 og 21.
16. C. Arkitektonisk Stillære: Gjennemgaaelse af Stil- og Proportionslæren.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 6, 10, 15 og 21.
17. **Fagtegnning for Haandværkere:** Faglig Undervisning i Haandværk og Kunsthaandværk.
A. Opmaaling og Tegning efter Modeller og Forlæggeblade af Gjenstande inden Elevens Haandværk.
Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2 A, 6 og i Regelen 10.

18. B. Selvstændig Komposition af Gjenstande inden Elevens Fag med Udførelse af Arbeids- og Detaljtegninger.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3, 4, 6, 10 og 17. Elever, hvis Haandværk betinger Kjendskab til plastisk Ornamentik, maa tillige have gennemgaaet 12.

19. Dekorativt Maleri:

- A. 1. Malen efter Dekorationsdele i Gibs eller andet Materiale med særligt Hensyn til Behandlingen af Lys og Skygge.
2. Malen efter farvige Dekorationsdele i Akvarel, Lim, Tempera og Olje.
3. Mindre Opgaver, hvor Grundformen er given.
4. Malen efter Naturgjenstande, der finder Anvendelse i Dekorationen.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3, 6, 7 og 10.

- B. 1. Opgaver over samlede Dekorationer, hvor Grundformen er given — udført i Akvarel med Maalestok.

2. Udførelse i naturlig Størrelse efter egne Akvarelskisser.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10 og 19 A.

20. Grafisk Kunst:

1. Øvelser i Tegning med Pen og Tusch efter Træsnit, Raderinger, Kobberstik, Gibsafstøbninger og Natur.
2. Radering, Etsning, Arbejde med Gravstikke.
3. Tegning og Gravering paa Sten og Tegning paa Aluminium samt Etsning. Øvelser i Haandtryk.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2 og 3.

21. Arithmetik og Geometri:

- A. Regning: til og med Uddragning af Kvadratrødder (til dels Kubikrødder).

- B. Bogstavregning til og med Løsning af 1ste Grads Ligninger med en Ubekjendt.

- C. Plangeometri: Dens Elementer og praktiske Anvendelse til Beregning af Triangler, Polygoner og Cirkler.

- D. Stereometri: Beregning af de almindelige geometriske Legemer.

Eleverne behøver ingen Forkundskaber.

Kunst- og Haandværksskolens og Kunst- industrimuseets Bibliothek.

Den væsentligste tilvækst i Aaret 1909.

Bibliothekerne udgjorde ved Udgangen af Aaret tilsammen 4110 Værker med
6770 Bind.

Tilvækst i 1909: 169 Værker (300 Bind).

(Bøger mærket * tilhører Kunstindustrimuseets Bibliothek.)

Tidsskrifter og periodiske Publikationer.

Bogbindernes Blad. Organ for Norges Bogbindermestre. Ill. 1. o. f.
Chra. 1908—Dato*.

The Burlington Magazine for Connoisseurs. Ill. 14 o. f. London
1908—Dato.

Tidsskriftet beskæftiger sig væsentlig med Specialundersøgelser an-
gaaende ældre Kunst og Kunstindustri og indeholder desuden udførlige
Oversigtsartikler om Kunstlivet i de forskjellige Lande.

Kunstbladet. Ill. 1. Kbh. 1909—10.

Kortere, rigt illustrerede Artikler om nordisk og fremmed Kunst. Tids-
skriftet er ophørt at udkomme.

Konstnärsförbundets årshäfte. 1902. Ill. Sthm. 1902*.

Æsthetik og Kunstfilosofi.

Berg, R. Om konst och annat. Ill. Sthm. 1908.

Beissel, S. Gefälschte Kunstwerke. Freiburg 1909*.

Eudel, P. Die Fälscherkünste. Lpz. 1885*.

De to foran nævnte Værker danner sammen med, hvad Bibliotheket
tidligere eiede om dette Emne, et godt Materiale til Belysning af dette
for Kunstsamlere og Kunstforskere vigtige Spørgsmaal.

Lange, K. Das Nackte in der Kunst. Vortrag. Berlin 1908*.

Kunst og Kunstindustri i Almindelighed.

Armstrong, W. Art in Great Britain and Ireland. Ill. London 1909.

En samlet, rigt illustreret Oversigt over engelsk, skotsk og irsk Kunst og Kunstindustri fra de ældste Tider indtil vore Dage.

Kunst og Kultur. Studier og Afhandlinger Lorenz Dietrichson tilegnet i Anledning af hans 75-aarige Fødselsdag fra Kunsthistorisk Forening. Ill. Chra. 1909*.

Heri af kunsthistorisk Indhold: *S. Eitrem:* Drei griechische Vasenbilder. *R. Thommessen:* Spørgsmaalet Parthenon. *J. Thii:* Landskabet før Leonardo. *H. Fett:* Christoffer Ridder, Bilthugger i Kristiania mellem 1665—1695. *E. Bull:* Til Magnus Bergs Historie. *C. W. Schmitler:* Norsk Rococo. *E. Lexow:* Silhouetteuren Franz Liborius Schmitz i Norge. *J. Bagh:* Johan Georg Müller; Professor Dahls saakaldte «første Lærer». *A. Aubert:* Otto Runge og den tyske Romantik. *W. Holter:* En Exposé af Slotsintendant Linstow, 1843. *R. Berge:* Kjetil Rygg. Eit 150-aarsminne. *J. Meyer:* Tuddalske Haandværkere. *H. Grosch:* Vor Bondekunst og dens Betydning for Nutiden. *H. Dedekam:* Edvard Munch.

Mielke, R. Bauernkunst. 1. S.—A. Berlin 1901*.

Schmitler, C. W. Norsk Rococo. S.—A. Chra. 1909*.

Arkitektur.

Carlsen, G. [Udg.] Svenska allmogehem. Ill. Sthm. 1909*.

Historisk Oversigt over Bygningskikkene paa Landet i Sverige, samt Mønstertegninger (farvetrykte Prospekter, Opmaalinger og Grundrids) til moderne Egnehjemsbygninger.

Fett, H. Norges Kirker i Middelalderen. Ill. Chra. 1909*.

Haupt, A. Die älteste Kunst, insbesondere der Baukunst der Germanen. Ill. Lpz. 1909*.

Det første Forsøg paa at give en samlet Fremstilling af den germanske Kunst fra de ældste Tider. Bogen rummer et rigt, for en stor Del ikke tidligere offentliggjort Billedmateriale, der er indsamlet af Forfatteren paa hans talrige Reiser.

Muthesius, H. Stilarkitektur und Baukunst. Mülheim a. d. R. 1903*.

Muthesius, H. Stilarkitektur og Bygningskunst. Overs. af H. Grosch. Chra. 1909*.

Nicolaysen, N. Om Trondhjems Domkirke, særlig visse Punkter i Bygningens Historie før dens første Brand i 1328. S.—A. Chra 1909*.

Schmitler, C. W. Norske Byer for 100 Aar siden. Ill. Udsn. Chra. 1909*.

Skulptur.

- Collignon, M.* Scopas et Praxitèle. Ill. Paris 1907.
Heiberg, J. L. Attiske Gravmæler. Ill. Kbh. 1895.
Repholtz, A. Aphrodite fra Melos. Ill. Kbh. 1908.
Skavlan, S. De tolv Apostle. Michelsens Billedrække i Trondhjem's Domkirke. Ill. Trondhjem 1895*.

Malerkunst.

- Amsterdam, U.* 1906. Album de planches de l'exposition maitres hollandais du 17. siècle organisée par Frederik Muller & Cie a l'occasion de tercentennarre de Rembrandt. Ill. Amsterdam 1906*.
50 lustrykte Plancher med Gjengivelser efter mindre kjendte hollandske Malerier i Firmaets Besiddelse.
- Aubert, A.* Runge und die Romantik. Ill. Berlin 1909.
Bernard, C. Pierre Brueghel l'ancien. Ill. Bruxelles 1908.
Boehn, M. v. Giorgione und Palma Vecchio. Ill. Bielefeld und Lpz. 1908.
Buschmann, P. Jacques Jordaens et son oeuvre. Ill. Bruxelles 1905.
Gronau, G. Die Künstlerfamilie Bellini. Ill. Bielefeld und Lpz. 1909.
Heyck, E. Lukas Cranach. Ill. Bielefeld und Lpz. 1908.
Mackowski, H. Michelagnolo. Ill. Berlin 1908.
Marcel, P. Charles Le Brun. Ill. Paris 1909.
Muther R. Die belgische Malerei im 19. Jahrhundert. Ill. Berlin 1909*.
Muther, R. Geschichte der Malerei, 1—5. Lpz. 1902—1906*.
Osborn, M. Eugen Bracht. Ill. Bielefeld und Lpz. 1909.
Pilon, E. Chardin. Ill. Paris u. a.
Rosenthal, L. Louis David. Ill. Paris u. a.
Rosenthal, L. Géricault. Ill. Paris u. a.
The Studio. The water-colours of J. M. W. Turner. Ill. London 1909*.
30 farvetrykte Plancher med Gjengivelser efter Turners Akvareller. Tekst af W. G. Rawlinson og A. J. Finberg.
- Vanzype, G.* Vermeer de Delft. Ill. Bruxelles 1908.
Voll, K. Memling. Des Meisters Gemälde in 197 Abbildungen. Lpz. 1909.
Bind 14 af Serien «Klassiker der Kunst in Gesamtausgaben».

Textilarbeider.

- Dillmont, T.* Motifs pour broderies. 1, 3. Dornach u. a.*.
Talrige farvetrykte, moderne Broderimønstre.
- Halvorsen, C.* Haandbok i Vævning. Ill. 2. Udg. Chra. 1909*.
- Neugebauer, R.* og *Orendi, F.* Handbuch der orientalischen Teppichkunde. Ill. Lpz. 1909*.
- Sauermann, E.* Schleswigsche Beiderwand des 18. Jahrhunderts. Ill. Frankfurt a. M. 1909*.
45 farvetrykte Plancher med Gjengivelser efter Sengenøst og i «Beiderwand» (et Stof vævet halvt af Uld, halvt af Lin).
- St. Gallen. Industrie- und Gewerbemuseum.* Textilsammlung Iklé. Katalog. Ill. Zürich 1908*.

Grafisk Kunst. Bogtryk.

- Klein, R.* Felicien Rops. Ill. (L'art et le beau.) Paris 1909*.
- Laurin, C. G.* Skæmbilden och dess historia i konsten. Ill. Sthm. 1908*.
- [*Schreiber, W. L.*] Sammlung. Monumenta xylographica. Versteigerungskatalog. Ill. Wien 1909*.
- Seibold, A.* Die Radierung. Ein Leitfaden und Ratgeber. Ill. Esslingen 1909.
- The Studio.* Old english colour-prints. Text by M. C. Salaman. Ill. London 1909*.
40 farvetrykte Plancher med Gjengivelser efter det 18. Aarhundredes berømte engelske Gravurer. Værket er ogsaa i kostumehistorisk Henseende af stor Betydning.
- Overland, O. A.* Den norske Bogtrykkerforening. 1884—1909. Et Festskrift. Chra. 1909*.

Bøger med kunstnerisk Udstyr. Illustrationsværker.

- Engström, A., Forsberg, A.* m. fl. Drufvklasar och fikonkvastar plockade ur «Strix» lustgård. 1.—2. Ill. Sthm. 1907—10*.
- Find, L.* Nielsen, L. C.: Hanne. Kbh. 1909*.
- Holmboe, T.* Norske Digte. Chra. 1894*.
- Kittelsen, T.* Asbjørnsen, P. C.: Udvalgte Folkeeventyr. 1—2. Chra. 1907*.
- Kittelsen, T.* Ordsprog. Bergen 1898*.
- Kittelsen, T.* Wessel, J. H.: Digte. Kbh. 1896*.
- Kittelsen, T.* og *Werenskiöld, E.* Djourklou, G.: Svenske Folkeeventyr. Chra. 1887*.

Kjøbenhavn. Fagskolen for Boghaandværk. Elberling, E. Breve fra en Bogelsker. Ill. Kbh. 1909*.

Indh.: Om boghandlernes komponerede Bind. Om Jean Grolier og hans Samtid. Om at vaske gamle Bøger. Om Udstillingen af kunstfærdige gamle Bogbind 1906. Den danske Bogelskers Vaabenbog.

Krogh, C. Ibsen, H.: Terje Vigen. Kbh. 1892*.

Krogh, C. Kunstnere. 1—2. Chra. u. a.*.

Lund, H. Norske Kunstnere. 12 Lithografier. Bergen 1909*.

Menzel, A. Kleist, H. v.: La cruche cassée. Paris 1884*.

Munthe, G. Vinsnes, J. F.: «Sangens-Saga». «Sjongshelleren». «Aslaugsagnet». Chra. 1898*.

Glasarbeider.

Christiania Glasmagasin. Katalog over norsk Krystal. Ill. Chra. 1909*.

München. Bayerisches Nationalmuseum. Katalog der Glasgemälde. Verfasst von J. Schinnerer. Ill. München 1908*.
Katalog med 40 lystrykte Plancher. Sengotik og Renaissance.

Keramik.

Hoerber, F. Griechische Vasen. Ill. München 1909*.

Bd. 5 af Serien «Klassische Illustratoren». Værket behandler væsentlig Vasebillederne. Delvis farvetrykte Illustrationer.

Scherer, C. Das Fürstenberger Porzellan. Ill. Berlin 1909*.

En samlet, rigt illustreret Fremstilling af hele Fabrikkens Virksomhed.

Møbler og Træarbeider.

Bredt, F. W. og *Reiche, R.* Mobiliar bergischer Bürgerhäuser aus der Zeit von 1700 bis 1830. Ill. Düsseldorf 1909*.

31 Plancher med Gjengivelser af Møbler og andre kunstindustrielle Gjenstande fra Landskabet Berg ved Rhinen.

Danziger Barock. Aufnahmen von Werken der Bildnerei und des Kunstgewerbes. Ill. Frankfurt a. M. 1909*.

48 lystrykte Plancher. Mest Træskjærerarbeider.

Ellwood, G. M. Möbel und Räumkunst in England. 1680—1800. Ill. Stuttgart 1909*.

Christiania. Den norske Husflidsforening. Tegninger for Husflidsarbeidere. 3. Vævstoler og Vævredskaber af forskjellig Slags. Chra. 1909*.

Maple & Co. Illustrations of furniture. London 1909*.

Meyer, A. G. og Graul, R. Tafeln zur Geschichte der Möbelformen. Serie 6—7: Schrankformen. Serie 8: Spiegel, Rahmen. Lpz. 1909*.

Værket, der giver en systematisk ordnet Oversigt over Møbelformernes Historie, falder i følgende Afdelinger, der igjen er delt i et rigt illustreret Tekstbind og et Bind med 15 lustrykte Plancher: 1. Skammel og Stol. 2. Bænk og Sofa. 3. Seng og Vugge. 4. Borde. 5. Kister. 6—7. Skabformer. 8. Speile og Rammer. 9. Uhre. 10. Orientaliske Møbler. 11—12. Empire- og Biedermeiermøbler.

White, J. P. A complete catalogue of the garden furniture and garden ornament made at «The Pygthle Work». Ill. Bedford 1906*.

Metalarbeider.

Bassermann-Jordan, E. Der Schmuck. Ill. Lpz. 1909*.
En historisk Oversigt.

Benesch, L.E. v. Das Beleuchtungswesen vom Mittelalter bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts. Ill. Wien 1905*.
60 lustrykte Plancher og illustreret Tekst. Værket behandler Emnet væsentlig ud fra kulturhistoriske Synsmaader.

Christiania Glasmagasinet. Elektriske Belysningsgjenstande. Katalog. Ill. Chra. 1909*.

Christiania Glasmagasinet. Lampetegninger. Chra. 1909*.

Kjøbenhavn Nationalmuseet. Drikkehorn og Sølvtoi fra Middelalder og Renaissance ved J. Olrik. Kbh. 1909*.

Et omfattende Værk af den største Betydning. Indh.: Drikkehorn. Bordkar af Sølv. Spiseskeer af Sølv. Sølvfund fra 17. Aarhundrede. Rigt illustreret. Mærker.

Leisching, J. Möbelbeschläge aus den Jahren 1770—1840. Ill. Wien 1907*.
26 lustrykte Plancher.

Lüer, H. og Creutz, M. Geschichte der Metallkunst. Bind 2. Kunstgeschichte der edlen Metalle bearbeitet von M. Creutz. Ill. Stuttgart 1909*.

Behandler Emnet historisk og æsthetisk og gaar kun i forbigaende ind paa de tekniske Spørgsmaal. Særlig værdifuldt ved sine talrige Afbildninger, der i saadan Fuldstændighed neppe findes samlet noget andet Sted.

Vever, H. La bijouterie française au 19. siècle. 2—3. Ill. Paris 1908*.

Bind 1. anskaffet tidligere. Rigt illustreret. Har ogsaa betydelig kostumehistorisk Interesse, da der er gjengivet en stor Mængde Modebilleder og Portrætter fra den omhandlede Tid.

Emaljearbejder.

Fischer, A. The art of enamelling upon metall. Ill. London 1909.
Teknik og moderne Mønstre.

Mynter.

Friedensburg F. Die Münze in der Kulturgeschichte. Ill. Berlin 1909*.

Ornamentik.

Meurer, M. Vergleichende Formenlehre des Ornaments und der Pflanze. Ill. Dresden 1909*.

Værket, der indeholder ca. 2000 Illustrationer, tilstræber gennem Sammenligning af Fortidens Ornamenttyper med de Naturformer, der danner deres Grundlag, at belyse Kunstformernes Udvikling og den kunstneriske Tilblivelsesproces.

Kulturhistorie.

Fischel, O. og Boehm, M. v. Die Mode. Menschen und Moden im 18. Jahrhundert. Ill. München 1909*.

Fischel, O. og Boehm, M. v. Die Mode im 19. Jahrhundert 1—3. Ill. München 1908*.

Begge Værker rigt illustreret — udelukkende med Gjengivelse af Modebilleder, Portrætter o.s.v. fra vedkommende Tid. Delvis farvetrykte Plancher.

Meyer, J. Fortids Kunst i Norges Bygder. 2. Lom og Skjaak. Ill. Chra. 1909*.

Hft. 1. Hedalen og Kvikne. 9 delvis farvetrykte Pl. + ill. Tekst udkom ifjor. Hft. 2. 15 delvis farvetrykte Plancher + ill. Tekst. Bygninger og arkitektoniske Detaljer, Kirkeinventar, Møbler og andre Brugs-gjenstande, dekorativt Maleri m. m.

Nyrop, C. Den danske Enevoldsmagt og Lavene. Kbh. 1909*.

Nyrop, C. Kjøbenhavns Skomagerlav. Kbh. 1909*.

Verdenskulturen. Red. af A. Friis. Ill. 1—. Kbh. 1905 —*.
(Under Udgivelse.)

Komplet i 8 Bd., hvoraf 6, der omfatter Tiden indtil 19. Aarhundredes Begyndelse, er udkommet.

Museer og Samlinger.

Bergen. Bergens Museum. Vestlandets ældste Kulturhistorie. En Fører af H. Schetelig. Ill. Bergen 1909*.

Boston. Museum of fine arts. Bulletin. 5. o. f. Boston 1907—
Dato*.

Kjøbenhavn. Nationalmuseet. 2. Afdeling. Redegjørelse for Virksomheden siden 1892. Ved W. Møllerup. Ill. Kbh. 1908*.

- Müller, S.* Nationalmuseet hundrede Aar efter Grundlæggelsen. Ill. Kbh. 1907*.
Norwich. Castle Museum. Catalogue of the pictures, drawings, etchings and bronzes. Ill. Norwich 1909*.
Prag. Kunstgewerbliches Museum. Führer durch die Sammlungen. Verfasst von K. Chytil. Ill. Prag 1909*.
Stockholm Nordiska Museet. Vägledning för besökande i lifrustkammaren och dermed förenade samlingar. Sthm. 1909*.

Auktionskataloger.

- [*Helbing, H.* *Aukt. 1909.*] Kunstbesitz eines bekannten norddeutschen Sammlers. 1—2. Ill. München 1909*,
[*Hommel, A.*] Sammlung Ad. Hommel. Ill. 1—2. Köln 1909*.
[*Lanna, A. v.*] Sammlung A. v. Lanna. 1. Ill. Berlin 1909*.
110 lustrykte Plancher med Gjengivelser efter den bekjendte Samlings kunstindustrielle Gjenstande.

Forskjelligt.

- Ross, H.* Norsk Ordbog. Chra. 1905*.

Fortegnelse over Kunst- og Haandværksskolens og Kunstindustrimuseets Tidsskrifter.

(De sidst udkomne No. findes udlagt i Tidskrifthylden paa Læsesalen.

* betegner at Tidsskriftet holdes af Kunstindustrimuseet.)

Amtliche Berichte aus den kgl. preussischen Kunstsammlungen*.	Bogbindernes Blad*.
La bulletin de l'art.
The Burlington magazine for connoisseurs.
Arkitekten (dansk)*.	Deutsche Bau-Zeitung.
Archiv für Buchgewerbe*.	Ex-libris*.
Arkitekten (finsk)*.	Fataburen*.
Arkitektur (svensk)*.	Fomvännern*.
Arkitektur og dekorativ Kunst (norsk).	Fra Arkiv og Museum*.
Art et décoration*.	Die graphischen Künste.
L'art décoratif.	Die Kunst*.
L'art flamand et hollandais.	Kunstchronik.
Les arts.	Der Kunstmarkt.

Kunst og Kultur.	La revue de l'art ancienne et moderne.
Kunst und Kunsthandwerk.	The studio.
Kunst und Künstler*.	Svenska slöjdföreningens tidskrift*.
Mitteilungen des Erzherzog Rainer's Museums. Zeitschrift des Verbandes österr. Kunstgewerbemuseum*.	Teknisk Ugeblad.
Museumskunde*.	Tidskrift for Industri.
Nordisk Trykkeritidende*.	Wezäta*.
Norsk Tidsskrift for Haandværk og Industri.	Zeitschrift des nordböhmischen Gewerbemuseums*.
Orientalisches Archiv.	Zeitschrift für bildende Kunst.
	Zeitschrift für Bücherfreunde*.
